

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 550/2023
05.07.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Иване Рађеновић и Владиславе Милићевић, чланова већа, у парници из радног односа тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Драган Васић, адвокат из ..., против туженог ЈП „Електропривреда Србије“ Београд, са седиштем у Београду, ради утврђења ништавости уговора и постојања радног односа, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 5222/21 од 27.12.2021. године, у седници одржаној 05.07.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 5222/21 од 27.12.2021. године.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П1 3399/20 од 19.10.2021. године, ставом првим изреке, дозвољено је преиначење тужбе као из поднеска тужиоца од 01.09.2021. године. Ставовима од другог до седамнаестог изреке, усвојени су тужбени захтеви тужиоца и утврђено да су ништави и да не производе правно дејство уговори о обављању привремених и повремених послова заведених код туженог под бројевима ближе наведеним назначеним ставовима, закључени између тужиоца и туженог дана 29.01.2016., 17.05.2016., 30.09.2016., 26.12.2016., 28.03.2017., 30.06.2017., 21.11.2017., 11.05.2018., 14.08.2018., 28.11.2018., 26.02.2019., 30.05.2019., 30.08.2019. године, 31.01.2020., 06.07.2020. и 25.12.2020. године. Ставом осамнаестим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца и утврђено да је тужилац засновао радни однос на неодређено време код туженог ради обављања посла „...“ почев од 01.02.2016. године, што је тужени дужан да призна и трпи. Ставом деветнаестим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 575.250,00 динара, са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате .

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 5222/21 од 27.12.2021. године, преиначена је првостепена пресуда (осим у ставу првом изреке) тако што је одбијен као неоснован тужбени захтев тужиоца.

Против правоснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешне примене материјалног права и погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања.

Испитујући побијану пресуду на основу члана 408. у вези са чланом 403. став 2. тачка 2. и чланом 441. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, број 72/11, 55/14, 87/18 и 18/20), Врховни суд је нашао да ревизија тужиоца није основана.

У поступку доношења побијане пресуде није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности. Ревидент се само паушално позива на битну повреду поступку из члана 374. став 1. ЗПП без конкретизације која је то повреда учињена у поступку пред другостепеним судом, па су ти наводи без утицаја.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је био радно ангажован код туженог за обављање послова ..., на основу више закључених уговора о обављању привремених и повремених послова у периоду од 29.01.2016. године, када је закључио први овакав уговор па до 25.12.2020. године, када је закључио последњи уговор са периодом важења до 22.06.2021. године. Послови за које је тужилац ангажован по наведеним уговорима прописани су Правилником о организацији и систематизацији радних места за радно место број .. – ..., за које се захтева III степен стручне спреме који тужилац има. У целом спорном периоду тужилац је обављао истоврсне послове као део екипе на терену и није било разлике у пословима које је он обављао у односу на послове запослених на одређено и неодређено време на истом радном месту.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је закључио да је тужени послодавац у конкретном случају поступао супротно принудним прописима и то одредби члана 197. Закона о раду, према којој послодавац може да закључи такав уговор за обављање послова који су по природи такви да не трају дуже од 120 радних дана у календарској години. Из тог разлога су ништави уговори о привременим и повременим пословима које је тужилац закључивао са туженим, сагласно одредби члана 103. Закона о облигационим односима. Становиште овог суда је да се више сукцесивно закључених уговора о привременим и повременим пословима сматрају једним уговором који је симулован с обзиром да је због потребе посла тужилац све време обављао исте послове који су стални и систематизовани актом послодавца. Послодавац- тужени при том није доказао да је кроз посебан поступак тражио добијање сагласности надлежног државног органа у смислу члана 27е став 35 Закона о буџетском систему, односно да је подносио захтев, а да није добио сагласност за запошљавање тужиоца. Из тих разлога, првостепени суд је закључио да је тужилац ступањем на рад 01.02.2016. године засновао радни однос код туженог на неодређено време јер је његов рад у спорном периоду имао све карактеристике и елементе радног односа, на основу одредбе члана 32. Закона о раду.

Другостепени суд је прихватио закључак првостепеног суда да се сви закључени уговори о привременим и повременим пословима сматрају једним уговором јер се односе на истоврсне послове. Међутим, како је за туженог као корисника јавних средстава у наведеном периоду важила забрана заснивања радног односа са новим лицем ради попуњавања слободних (упражњених) радних места према Закону о

буџетском систему, одбио је тужбени захтев применом наведеног закона који према члану 105. има карактер *lex specialis*-а у односу на одредбе Закона о раду.

По оцени Врховног суда, а супротно наводима ревизије, становиште другостепеног суда засновано је на правилној примени материјалног права.

Одредбом члана 32. став 1. Закона о раду („Службени гласник РС“, број 24/05, ... 75/14), прописано је да се уговор о раду закључује пре ступања запосленог на рад у писаном облику. Ставом 2. истог члана прописано је да ако послодавац са запосленим не закључи уговор о раду у складу са ставом 1. овог члана, сматра се да је запослени засновао радни однос на неодређено време даном ступања на рад.

Одредбом члана 197. Закона о раду прописано је да послодавац може за обављање послова који су по својој природи такви да не трају дуже од 120 радних дана у календарској години да закључи уговор о обављању привремених и повремених послова са незапосленим лицем, запосленим који ради непоуно радно време до пуног радног времена и корисником старосне пензије.

Тужени је јавно предузеће које по члану 2. став 1. тачка 5, 7. и 8. Закона о буџетском систему спада у кориснике јавних средстава, па се у односу на њега примењују одредбе и тог закона. Законом о изменама и допунама тог Закона („Службени гласник РС“ број 108/2013 од 06.12.2013. године) у члану 27е додати су нови ставови 34. и 35. којима је прописано да корисници јавних средстава не могу заснивати радни однос са новим лицима ради попуњавања слободних, односно упражњених радних места до 31. децембра 2015. године, а изузетно од тог става радни однос са новим лицима може се засновати уз сагласност тела Владе, на предлог надлежног министарства, односно другог надлежног органа, уз претходно прибављено мишљење Министарства. Поступак за прибављање сагласности прописан је Уредбом о поступку за прибављање сагласности за ново запошљавање и додатно радно ангажовање код корисника јавних средстава („Службени гласник РС“, бр. 113/2013, 21/2014, 118/2014, 22/2015 и 59/2015). Наведена одредба члана 27е став 34. Закона, новелирана је каснијим изменама и допунама („Службени гласник РС“ број 142/2014 од 25. 12. 2014. године, 103/2015 од 14.12.2015. године, 99/2016 од 12.12.2016. године, 113/2017 од 17.12.2017. године, 95/2018 од 08.12.2018. године, 31/2019 од 29.04.2019. године, 72/2019 од 07.10.2019 године и 149/2020 од 11.12.2020. године), тако да корисници јавних средстава не могу заснивати радни однос са новим лицима ради попуњавања слободних односно упражњених радних места до 31. децембра 2020. године. Чланом 105. наведеног закона прописано је да ако су одредбе других закона, односно прописа у супротности са овим законом, примењују се одредбе овог закона.

Наведене одредбе Закона о буџетском систему којима је прописана забрана заснивања радног односа са новим лицем ради попуњавања слободних, односно упражњених радних места су *lex specialis* у односу на одредбе Закона о раду којима се регулишу услови и начин заснивања радног односа, што произилази из одредбе члана 105. тог закона. Код утврђења да је тужилац на основу више сукцесивно закључених уговора о привременим и повременим пословима обављао исте послове у периоду од 01.02.2016. године до 22.06.2021. године (према последњем уговору од 25.12.2020. године) код туженог који је корисник буџетских средстава, то се у конкретном случају имају применити наведене одредбе Закона о буџетском систему којима је било забрањено запошљавање нових лица у јавном сектору ради попуњавања слободних,

односно упражњених радних места осим у изузетним случајевима уз сагласност надлежног органа Владе.

Како из утврђеног чињеничног стања не произлази да је постојала сагласност надлежног тела Владе за заснивање радног односа тужиоца код туженог јавног предузећа у периоду важења тзв. „забране запошљавања“, то је правилан закључак другостепеног суда да није било услова да се утврди да је тужилац ступањем на рад 01.02.2016. године засновао радни однос на неодређено време по сили закона на основу члана 32. став 2. Закона о раду.

Без утицаја су наводи ревизије да је тужени тражио и добио сагласност за запошљавање одређеног броја нових лица у наведеном периоду, имајући у виду да се тиме указује на непотпуно утврђено чињенично стање, јер то не може бити разлог за изјављивање ревизије у смислу члана 407. став 2. ЗПП.

Из наведених разлога, Врховни суд је применом члана 414. став 1. ЗПП одлучио као у изреци.

**Председник већа-судија
Звездана Луговац, с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић**